

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1 an 7 fl.

1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr., a treia-oră 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăce Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Numeri singuratici à 5 cr.; se vënd la »Tipografia«, soc. pe acțiuni

Numeri singuratici à 20 bani se vënd la librăria G. Cârjan, Ploesti

La finea anului 1898.

Băsești, 11 Ianuarie n. 1899.

La finea anului avem fiecare o datorință de împlinit. Sântem datori în conștiință a medita asupra evenimentelor a ne da seamă petrecut; sântem datori a ce da seamă în gândul și sufletul nostru de toate câte am făcut și — de toate câte datori era să facem și nu le-am făcut. Datori sântem cu un cuvânt a ne compune bilanțul activității și rezultatelor obținute pe toate terenurile vieții noastre atât private cât și publice: căci numai astfel vom fi în stare a trage învățăturile folositoare din pășaniile de peste an și numai așa vom pute să ne îndreptăm într'adevăr activitatea în viitor.

Cât pentru bilanțul vieții private mă mărginesc de astă-dată a recomanda tuturor fraților să și-l compună cu toată riguroasă și și-l examineze conștiințios. Făcând așa vor obține o basă reală și un îndreptar solid în activitatea lor viitoare spre a-și ajunge rezultatele dorite în afacerile lor private și familiare.

Cât pentru bilanțul vieții publice, politice, naționale el este comun tuturor cari luăm parte la acest teren al vieții, și toți trebuie să conlucrăm la compunerea lui. Fie-mi deci permis și mie, carele de peste 30 de ani petrec cu luare aminte evenimentele politice naționale cari s'au perindat peste noi, ca să concurg și eu cu datele necesare.

Înainte de toate trebuie să ne dăm seamă de împrejurările în care ne aflăm și apoi să examinăm cu toată riguroasă situația cauzei noastre. Despre *causa română* fiind vorba, să ne examinăm pe noi înșine și faptele noastre proprii: ce am făcut, cum am făcut, ce am omis să facem deși datori eram să facem?

Căci în destul de lungă mea viață eu am făcut experiența, că cercăți fiind noi de neajunsuri, necazuri și nenorociri pricina acestora mai bine este a o căuta în primul rând în jurul nostru, în faptele noastre proprii. Și dacă găsim — astfel purcezend, că măcar în parte noi sântem cauza nefericirii ce ne-a ajuns, atunci ca oameni chibzuiți îndreptăm răul cauzat de noi înșine și delăturăm pricina din care izvorește. Prin aceasta ajungem a ne da noi înșine ajutorul de lipsă. Și bine să luăm aminte, că nu este în lume ajutor omenească, ca și acela care îi-l dai însuși.

Să vedem, după aceste premise, cum este situația, în care se află cauza națională a poporului nostru.

Eu cred, că constat adevărul când zic, că situația noastră politică este foarte gravă — dar' nu desperată.

Tuternicii zilei — cum a zis bătrânul Pitza — ne-au strivit la pârte.

Ne putem însă mângâia, că nu sântem singurii striviți, ci s'au strivit și pe sine neșii, compatrioții noștri maghiari. Nu voi înșine să trecet aci amănunțit despre situația noastră politică; cu aceasta să ocupă zilnic ziaristica noastră națională. Mi-am propus a mă ocupa mai mult cu situația noastră socială. Pentru-că pe când situația proprie politică, în cele mai multe cazuri nu depinde numai dela noi, — și mai adese nu depinde dela noi, — pe atunci situația noastră socială cade întregă și întotdeauna în atmosfera voinței și putinței noastre.

Dar' să vedem cum? Așa, iubite frate Române, ca să ne ținem tare de vorba veche și înțeleaptă:

»Unul pentru toți, și toți pentru unul«;

Să ne desbrăcăm de indiferentismul cel păcătos;

Să nu lăsăm ca să răsune în puștu vocea celor-ce ne chiamă la împlinirea datorințelor naționale.

Atunci s'ar schimba situația noastră și nu ar fi ca de prezent: ca tot aceiași și numai aceiași frați să bată căile și cărările în cauze naționale;

ca tot aceiași și numai aceiași frați să se prezente la adunările noastre culturale;

ca tot aceiași frați să susțină așezimintele noastre culturale;

ca tot aceiași frați să asigure pe fiii neamului lipsiți pe la diferite școli;

ca tot aceiași frați să iee în apărare cauza națională în câteva puține comitate.

Chiar și numărul acestor frați, — cu durere trebuie să o constatăm de crește din zi în zi, — pecând marea majoritate a inteligenței române stă copleșită de indiferentism, cuprinsă de un neînțeles fatalism.

Lozina timpului nostru este materialismul, care până-când se ține pe teren cinstit își are îndreptățirea sa. Noi Românii în astă privință putem fi mândri, că în general judecând nici dușmanii nu ne pot grăi de rău.

Dovadă eclatantă sânt băncile noastre, cari pe terenul economic într'un reștimp de abia un deceniu au făcut progrese satisfăcătoare: au scos la iveală capitale imposante, le-au chivernisit și înmulțit pe cale cinstită și au asigurat în mare parte existența noastră economică.

Cu rezultatul obținut până acum în general putem fi mulțumiți; au însă băncile noastre în viitor o *datorință mare*, care este: că după-ce și-au asigurat existența proprie pe viitor mai slăbind din pofta de câștig, să vină în mod mai eficace și mai desinteresat întru ajutorul poporului nostru rural, pentru a-l apăra în contra străinilor, cari au început în multe părți a-l desmoșteni și a-l deposeda. Să sperăm, că băncile noastre își vor face datorința și în astă privință, căci bine să ne înțelegem: a cui e pământul a celuiia e patria.

Cele expuse mai sus sânt, cred eu, în parte caracteristica stărei noastre sociale. Fie-mi permis a mai tracta pe scurt și despre cauzele noastre publice.

Astăzi ne aflăm între împrejurări extraordinare. Nu e cu puțință să-i dai seamă măcar cu oare-care siguranță despre evenimentele cari au să urmeze în cel mai apropiat viitor.

Astfel stând lucrurile datorința noastră este: a ne stringe rindurile, a ne uni cu toții în adevărata și nefățărita solidaritate.

Dar' cum? Se înțelege că nu cu suspiciunări, nu cu amenințări și cu hui-duieli, cum s'a întâmplat — cu durere fie zis — în zilele proxime din partea unuia, care fiind dintre *primi inter pares*, dator era mai virtos să observeze în totdeauna blândețea adevărată apostolică.

Cu dragoste, cu sinceritate și cu încredere să ne apotem unii de alții, că numai așa putem spera binecuvântarea cerească asupra năsuințelor noastre.

Așa ar trebui să fie, dar' durere, siliți sântem să mărturisim, că tocmai sinceritatea și încrederea frățească lipsește.

Despre aceasta cu năspusă durere sultească m'am convins eu în persoană în cel mai apropiat timp...

Am alergat anume din mare depărtare la un loc, unde știam că sânt întruiniți cel puțin jumătate dintre cei mai distinși frați ai mei. Am alergat să-i ved și salut în persoană. Eu personal nu am cauză de a mă căi; am fost primit cu adevărată dragoste frățească: ceea-ce m'a supărat însă a fost răceala, lipsa de sinceritate și de încredere reciprocă, am putut zice *indiferentismul față de cauza națională*.

Sic non itur ad astra.

Vor fi poate între frați și de aceia, cari nu vor încuviința modul de expunere al meu în forma aceasta. Eu însă știu, că un rău existent numai așa se poate sana, dacă este constatată în toată nuditătea sa. Vorba fiind de relațiile

noastre publice și de alcătuirea bilanțului nostru social și național, datori sântem să ne dăm cu toată sinceritatea seamă despre situația în care ne aflăm, căci numai așa ne va fi posibil a corecta cele de corectat.

Să sperăm, că așa va fi.

În forma aceasta am aflat eu cu căle a-mi comunica de astă-dată vederile asupra stărilor noastre publice, rezervându-mi pe viitor a tracta afacerile noastre și în special și în cazuri concrete.

Înainte de a termina, fie-mi permis a reimprespeta în memoria obștei românești un lucru nu tocmai demult.

La anul 1880 era între noi o situație întocmai ca și astăzi, ba poate și mai detestabilă, fiindcă Românii erau divisați în așa zși: *ungureni și ardeleni*.

În părțile unghurene ca și în cele transilvănene se întruneau tot la 3 ani câțiva pușini inteligenți în conferențe separate ca să aducă concluse, în Ungaria pentru participare la alegerile dietale, ear' în Transilvania pentru abținerea dela alegeri, pasivitatea.

Conclusele acestea apoi foarte pușini le respectau. Ba în Transilvania s'au întâmplat cazuri detestabile, că chiar unii dintre cei dintăiu cari au propus și adus conclusele respective, după conferențe neținând seamă de acelea, pe căi directe și indirecte conlucrau în cercurile electorale române la alegerea de deputații dietali — guvernamentali!

În vederea acestei stări penibile eu, amarit și necăjit în sufletul meu, în 9 August 1880, în Turda, în casa fratelui Dr. Ioan Rafiu, de față fiind de pie memorie Iacob Bologa, George Barițiu, Visarion Roman, apoi Dr. Rafiu și Partenie Casma — am venit cu duioasa propunere:

Ca pentru sanarea imoralității politice existente și pentru întărirea forțelor noastre și augmentarea puterii și moralei noastre publice politice să ne unim cu toții în un singur partid național român.

Această propunere iubiții și prudenții mei frați primindu-o s'a născut solidaritate adevărată frățească și perfectă disciplină de partid între noi, urmarea căreia apoi a fost activitatea noastră politică care a produs conferențele mărețe naționale cu rezultate înălțătoare de inimă, cu învingeri morale — cari au stors respectul și al dușmanilor noștri seculari în așa măsură, încât la procesul Memorandului în Cluj siliți au fost cu toată puterea lor formidabilă de sus îndreptată în contra noastră, a se uita cum membrii comitetului național trași în proces s'au prezentat în mers de triumf între urările și aclamațiunile alor 20 mii frați români la prima ședință a tribunalului pus să-i judece.

Puterea morală a fost în așa mod covârșitor, încât guvernul țerei silit a fost a recărea pe toți Archiereii, pentru pacificarea Românilor. În fine comitetul național român tot basat pe putere morală a dat prin venerabilul president Dr. I. Rafiu, în fața tribunalului declarația vecinic memorabilă, prin care se declară ei de acusatori față de acusatorii lor.

În urma acestora cauza națională română s'a pus în fața Europei pe un pedestal așa de sus, ca și-cum de secol n'a mai fost, și ne-a asigurat înaintea lumii civilizate simpatia ei și învingere morală deplină.

După toate acestea încheiu de astă-dată cu apel cătră toți frații de un sânge, ca în interesul sfintei noastre cauze de nou să ne unim inimile și de nou să ne punem în serviciul cauzei noastre unii în cugete, fapte și simțiri — ca pe viitor cu adevărată mângâiere creștinească să ne putem felicita cu »Anul-Nou mai fericit«.

G. Pop de Băsești.

Sibiu, 16 Ianuarie n.

Gura păcătosului... Mai scapă și gazetele maghiare lăcuite-odată, în momente de perfectă luciditate, câte un cuvânt sincer din — condeiu. Astfel jidovitul și guvernamentalul »Pesti Napló«, ocupându-se într'un împăcare, stabilite de cătră opoziția unită parlamentară, și examinându-le pe toate, referitor la modificarea legii electorale face următoarele prețioase mărturisiri:

»Nu putem nega, că ne cuprinde o surprindere înveselitoare când vedem că toate fracțiunile opoziției se află în bună înțelegere cu guvernul, că censul electoral nu poate fi redus. Unificarea censului mai merge. De alt-cum se dăm pace acestei teme neplăcute. În punctul acesta, dela Kossuth până la contele Eszterházy Moritz, și dela contele Apponyi până la baronul Bánffy, toți șefii de partid sânt de o singură părere«.

De ce părere? Că »europenizarea« legii electorale e o temă »neplăcută« pentru toți patrioții maghiari, și că trebuie lăsată în pace, cu atât mai virtos, că toți șefii de partid sânt de acord că dreptul electoral nu poate fi lărgit. De ce? Au spus-o alle foi, tot guvernamentalitate. Pentru-că atunci ar intra naționalitățile în parlament și ar periclită — oala cu carne.

Luăm act, ca să se știe!

O broșură actuală. A apărut la București, într'o frumoasă broșură: Discursul dlui Dimitrie A. Sturdza în chestiunea națională, rostit în întrunirea publică dela 25 Sept. 1894 în sala Orfeu — București, tipografia »Minerva« 1899.

Aeum, după patru ani, când dl Sturdza se află la guvern, discursul d-sale dela Orfeu se va ceti cu interes îndoit, și cu mai multă durere ca ori-când.

Succesorul baronului Aehrenthal. Din Viena se telegrafează, că în locul baronului Aehrenthal, fost consul austro-ungar la București, ear' de aici permutat la legățiunea austro-ungară din Petersburg, va fi numit succesor contele Pallavicini, de prezent consilier de legație în Petersburg.

Slovenii protestează. În dieta provincială din Trieste s'a întâmplat că deputații sloveni, atât în ședința de deschidere, cât și în cea următoare, au fost insultați de publicul italian de pe galerii, care i-a primit cu hui-duieli. Urmarea a fost că Slovenii n'au mai luat parte la ședințele dietei. Locuitorul țerei, contele Göess, i-a rugat să renunțe la slovenii au declarat, că numai atunci vor intra de nou în dietă, dacă locuitorul va declara în plină ședință că condamna scandalele întâmplate și dacă va da garanții că ele nu se vor repeta. Cum locuitorul însă n'a fost în stare să le dea un răspuns liniștitor, căci căpitanul țerei n'a putut oferi garanții că nu se vor întâmpla și alte scandale, mai mari: deputații sloveni au subscris o declarație, de cuprinsul, că se ved secesi cu forța din dieta triestină, la care nu mai pot lua parte. Protestează însă în contra tuturor hotărârilor ce le va lua dieta în absența lor, declarându-le pe toate de ilegale. Declarația aceasta a apărut în organul național »Slovenski Narod«, împreună cu o scrisoare, adresată locuitorului țerei, și cu un manifest cătră alegători, pe cari îi provoacă să steie gata pentru toate even-tualități.

Corect, foarte corect.

Bolcaș — pedepsit!

Molochul șovinismului a mai luat o jertfă; canibali politici maghiare iubilează de nou.

Distinsul tiner român, student la academia juridică din Oradea-mare, dl Lucian Bolcaș, a fost lovit cu o aspră pedeapsă de însuși ministrul instrucțiunei publice.

Bolcaș este exchis dela toate instituturile din patrie, și chiar diploma ce ar obține în străinătate este înainte declarată nulă și invalidă.

Aceasta pentru »agitatie« contra naționalității maghiare și mai ales — pentru participarea la congresul din Turin.

Este o execuțiune morală; este omorirea morală a unui tiner capacitat, ceea-ce intenționează ministrul șovinismului maghiar. Vom vedea încât își va ajunge scopul!

Este rindul nostru acum să dovedim cum ne știm preții oamenii; cum ne știm apăra tinerii de talent și entuziasm.

Neamul românesc, tinerimea română nu va lăsa pradă furiei maghiare pe fiul ei, fratele seu.

Sântem siguri că poftele tirăniei unghurești nu se vor împlini.

Un martir mai mult — e un luptător mai mult.

Noi trimitem salut sfrățesc acestui brav tiner, pe care furia maghiară și imbecilitatea l'au lovit așa de crunt. Întreg românismul îl va saluta și îmbrățoșa.

Bánffy se duce.

Nu mai încape nici o îndoială; zilele cabinetului Bánffy sânt numărate și se poate ca Marți, când va pleca Bánffy din Petersburg, să fi scrie deja necrologul în număru de ieri, și »Pester Lloyd« e totdeauna cel mai bine informat și cel mai competent în chestii de asemenea natură.

Se îndoiesc și să-l bocește astăzi pe Bánffy, ca se poată, ca mâne, se cânte osana guvernului care va veni să-i iee locul. Așa a făcut »P. L.« totdeauna, și așa va face totdeauna. De aceea e — »Pester Lloyd«.

Etău cum îl jelește pe Bánffy:

»Înainte de toate, — scrie »P. L.« — se fim drepti față de momentele personale. Se pune (din partea opoziției) ca condiție sine qua non, retragerea baronului Bánffy. Să constatăm din capul locului că o astfel de chestie nu există, grație abnegației fără seamăn, și grație facultății, într'adevăr marinimoase, de a se decide, a ministrului-president.

Baronul Bánffy e gata a se retrage, dacă personalitatea sa împedecă înțelegerea obiectivă, și dacă i-se dau garanții, că înțelegerea cu adevărat se va face fără de dînsul.

La jertfa asta s'a gândit Bánffy, poate mai nainte de cum crede opoziția.

Nu facem de astă-dată apoteosă prim-ministrului; nu avem deci să scoatem la iveală tot ce-l îndreptățește se pretindă recunoștință, ba chiar mulțumita tuturor bărbăților politici, nepreocupați. Dar' ar fi o nedreptate strigătoare la cer, dacă am retăce, ceea-ce în zile de liniște poate va recunoaște și

oposiția, că amăsura faptelor și intențiilor sale, a meritat o soartă mai bună (adece Bánffy!) decât soarta de care a fost împărțit, de a fi centrul tuturor pătimilor de partid, de ani îngremădite și descărcate cu furie asupra sa. Dar' peste asta se zicem că am trecut. *Baronul Bánffy se duce, dacă e sigur, că la dispariția sa de pe arena politică va căde veltul peste miseria și calamitatea descărcată asupra Ungariei!*...

Ducă-se... pe pustii; căci atunci într'adevăr, cu o «miserie» și cu o «calamitate» ar avea Ungaria mai puțin, dat fiind că Bánffy însuși era «miserie» și «calamitate» personificată. Peste toate miseriile și calamitățile Ungariei nu va pute însuși se cadă veltul, jupânului dela «P. L.», decât numai atunci, când după Bánffy se va duce și — sistemul! S'o știți asta și se v'o notați bine!

Iubileul din Berlin.

Am luat notiță în numărul trecut, că la Berlin s'a sărbătorit în 11 Ianuarie n. cu mare pompă iubileul de cincizeci de ani, dela numirea Monarhului nostru de șef al regimentului 2 de grenadieri din Prusia și am accentuat, că cu prilejul acesta s'au schimbat telegrame călduroase între Monarhul nostru și împăratul Wilhelm II. din Germania. Telegramele acestea sunt vii comentate de întreaga presă europeană. Le publicăm și noi în întregime, după-cum urmează.

Telegrama Monarhului nostru.

Împăratul Wilhelm II. a primit dela Monarhul nostru în ziua iubileului următoarea telegramă: *«Împăratul Austriei, M. Sale Wilhelm II., împărat al Germaniei și rege al Prusiei în Berlin. Aniversarea cincizeca a zilei, în care antecesorul Tău, răposat în Domnul, regele Frideric Wilhelm IV. M'a distins, numindu-Mă șef al celui mai de frunte regiment al Meu, îmi dă doritul prilej de a-Mi reînvi asigurarea simpatiei Mele cordiale, pentru Tine, pentru casa Ta, precum și pentru armata Ta și pentru viteazul regiment. Astăzi, în ziua atât de însemnată pentru Mine, fiind cu gândul la bravul regiment de grenadieri, îmi exprim sincerile dorințe pentru un viitor vrednic de tradițiile sale pline de splendoare și de glorie, precum și convingerea, că îi va fi dat și mai departe se obțină mulțumirea supremului meu șef de armată. Francisc Iosif.»*

Telegrama împăratului german.

Împăratul Wilhelm II. a trimis imediat la Viena următorul răspuns telegrafic: *«M. Sale Împăratului Austriei și Regelui Ungariei în Viena. Când înainte cu cincizeci de ani, dela ziua de astăzi, antecesorul Meu răposat în Domnul, regele Frideric Wilhelm IV., Te-a numit șef al regimentului de grenadieri știa, sigur, regimentul și întreaga armată prusiană, se prețuiesc înalta onoare de a număra între membrii sei un Monarh atât de eminent. De atunci până în ziua de astăzi, regimentul Tău de grenadieri*

a stimat în Tine nu numai pe șeful seu binevoitor și grațios, ci Tu ai fost și imaginea strălucitoare a tuturor virtuților omenesti și militare, și de zi, pentru fiecare grenadier. Mulțumind Atotputernicului, că Te-a ținut până astăzi în perfectă vioiciune și sănătate, cu sentimente de stimă și iubire pentru Tine, șeful lor ilustru, sărbătoră ziua de astăzi regimentul 2 de grenadieri. Regimentul a stat tocmai acum în fața mea în mare ținută, și a legat de steag semnele comemorative, pe cari le-Ai trimis prin generalul de Steininger. Privind la aceste insignii, regimentul își va aduce în viitor îndoite aminte, că a avut norocul a vedea în fruntea sa un șef atât de ilustru. Ca până acum, așa și în viitor, fala sa cea mai mare va fi se facă onoare numelui pe care-l poartă. În unire cu regimentul strig: *Ura Maiestatea Sa, Împăratul Francisc Iosif, încă mulți ani! Wilhelm.»*

Comentarii.

Am spus, că telegramele sunt vii comentate în presa europeană. Întreaga presă germană e de acord în a recunoaște, că telegramele formează o nouă cimentare a raporturilor de intimă și sinceră prietenie între acești doi Monarhi. Le comentează și presa maghiară. Și ce zice? A aflat, că împăratul Germaniei știe mai multă carte din dreptul public maghiar decât Monarhul nostru, fiindcă a trimis telegrama nu numai împăratului Austriei, ci și Regelui Ungariei, pe când Monarhul nostru a telegrafat numai ca Împărat al Austriei.

Vecinic aceiași! Zi-le Maghiari, sau Judeo-Maghiari și dă-le pace.

LIBERTATEA

de
JOHN STUART MILL.

— Traducere de Teodor V. Păcățian. —

V.

Aplicarea.

(Urmare).

Obiecțiile ce se ridică, cu tot dreptul, în contra învățământului de stat, nu se pot aplica la forțarea educației din partea statului, ci numai la educarea, prin stat însuși, — ear' acestea sunt două lucruri principal deosebite.

Resping și eu, ca ori-cine altul, și cu toată puterea cuvântului, părerea, că întregul învățământ popular, sau o parte mare a sa, trebuie depus în mâinile statului.

Tot ce s'a zis despre importanța individualității caracterului, despre diversitatea opiniilor și a modurilor de acțiune; cuprinde în sine și diversitatea educației, — de aceeași importanță nemărginită.

Un învățământ general de stat nu e decât instituție de a forma pe toți oamenii exact după același model; și fiindcă modelul e compus potrivit vederilor puterii dominante în stat, — neumească-se puterea aceasta: monarh, preoțime, aristocrație, ori majoritatea generației existente, — ea supune spiritul, în măsura eficacității și a succesului, unei domnii de forță, — care, conform inclinării sale naturale, duce la domnia de forță asupra corpului.

Învățământul, instalat și supraveghiat de stat, se existe, — dacă are drept de existență, — numai ca încercare între multe institute concurente, în formă de exemplu și împintinare, ca să se urce și ele la o anumită înălțime de perfecție.

Când însă societatea e atât de înăpoiată, încât în mod independent, nu poate sau nu vrea să îngrijească de institute acomodate de educație, decât numai la indemnul guvernului: atunci, cu adevărat, guvernul are dreptul să aleagă din două rele pe cel mai mic, și să ție în mâinile sale afacerea școlare și a universității, tot așa cum o poate face aceasta și acolo, unde nu există în țară spiritul suficient de întreprindere, pentru instalații mari industriale.

În general însă, când țara are o sumă suficientă de persoane, cari pot să îngrijească de învățământ, sub scutul guvernului, — aceleași persoane, vor avea vrea și capacitatea de a instrui și după principiul voluntarității, atunci, când legea, care decretaază învățământul ca obligator, le asigură o rebonificare, în legătură cu ajutorul de stat, pe seama celor-ce nu pot suporta spesele de învățământ.

Mijlocul, de a câștiga valoarea legii învățământului, n'ar pute fi altul, decât *examele publice*, cari ar trebui să se extindă asupra tuturor copiilor, și să se facă la starea cea mai fragedă. Ar trebui să se precizeze o etate, în care fiecare copil trebuie examinat; *știe cel ori nu*. Dacă se dovedește, că un oare-care copil nu corăpunde acestei cerințe, tatăl seu ar pute fi pedepsit, — dacă nu e scusat cumva de motive suficiente, — cu o moderată amendă în bani, pe care, în cas de necesitate, ar pute să o plătească și cu muncă, — ear' copilul ar pute fi trimis la școală pe spesele acoperite din această amendă. Odată în an să se repeteze apoi examenul, și să se lărgească tot mai mult, așa, că, în general câștigarea, și ceea-ce e și mai mult, — *conservarea* unui anumit minim de știință, să fie cu adevărat chestie de constrângere. Ce trece peste acest minim, să fie supus unei *examinări voluntare*, din toate studiile; despre ce, cei-ce prestau examenul într'o anumită măsură, au dreptul să pretindă certificat.

Pentru a împiedeca însă statul de a exercia prin aceasta vre-o influență nepotrivită asupra formării opiniei, ar trebui limitată știința, ce se cere pentru prestarea unui examen (excepționând părțile instrumentale ale științei, cum sunt: limbile și aplicarea lor), chiar și în clasele cele mai înalte de examinare, *exclusiv la fapte și la știința pozitivă*. Examele despre religie, politică și alte chestiuni de litigiu, să nu se învîrtească în jurul adevărului sau a rătăcirii cuprinse în dogme, ci numai în jurul faptului, că opinia cutare, e susținută din motivul cutare, de scriitorul, școala și biserica cutare. Pe lângă acest sistem generația crescândă, n'ar sta cu nimic mai rău, în ce privește adevărurile cari sunt încă obiecte de ceartă. Ar exista și atunci, ca și astăzi, mari biserici și disidenți, decât că statul s'ar îngrijii ca acești disidenți să fie bine instruiți. N'ar fi nici o pedecă, — dacă vreau părinții, — ca copiii să învețe și religia în școala în care învață alte lucruri.

Ori-ce încercare a statului, de a da judecăței cetățenilor o direcție unilaterală, cu privire la chestiunile de ceartă, *constitue un mare rău*.

Dar' statul poate să-și câștige convingerea, și să constate, dacă posedă cineva știința necesară pentru a face concluziuni de seamă asupra unui obiect dat. Pentru un student în filosofie, ar fi cu atât mai bine, dacă ar pute presta un examen despre *Kant*, sau despre *Locke*, — fie că are afecțiune pentru unul, fie pentru altul, sau pentru nici unul din ei.

Nu se poate obiecta, în mod rațional, nici examinarea unui *ateist* din adevărurile creștinismului, presupunând, că prin creștinism nu se cere ca el să creadă în ele.

(Va urma).

Ordin de zi.

Din incidentul Anului-Nou, M. Sa Regele Carol a dat următorul ordin de zi:

«*Ostași!* Cu o deosebită plăcere Mă folosesc de prilejul anului care începe, ca să vă trimit ale Mele felicitări.

«Mulțumită jertfelor îndeplinite, armata și-a câștigat titluri neperitoare la recunoștința patriei și a Mea; dar' tocmai aceasta vă impune îndatorirea de a păstra neatinsă o reputațiune câștigată cu atâta muncă și stăruință.

«Pe drapelele voastre stă scris: «*Onoare și Patrie*», nimic să nu demintă această mândră devisă! Rămânând deapănarea vrednică de dînsa, veți fi îndeplinit o sfântă datorie către Țeară, care, ca și Mine, în voi numai și în Dumnezeu și-a pus toată credința.

«Însufleții de aceste sentimente, Șeful vostru Suprem trimite tuturor urările Sale cele mai calde și vă zice din inimă: Ani mulți și fericiți.

«Dat în București, la 1 Ian. 1899.

Carol.

Românii la Roma.

Jurnalele italiene din Roma iau ocaziunea din faptul aderării a peste douăzeci de Români, bărbați învâțați și profesori, la congresul orientaliștilor ce se va ține, cum se știe, în Octomvrie 1899, la Roma, ca să-și manifeste sentimentele lor frățești pentru națiunea română. Marele jurnal *Il Popolo Romano* dela 5 Ianuarie 1899, publică întreaga scrisoare a dlui V. A. Urechia comunicând comitetului dela Roma numele aderenților la congres și adaugă a zice: «E specialmente consolant pentru noi Latini de a vedea cum nobilul și căldurosul popor român adorator al Italiei și al Romei a îmbrățișat cu inimă reuniunea noastră, constituind un anume comitet pentru a provoca concursul poporului român la Roma în acea ocaziune și a aduce o contribuțiune de lucrări cari vor fi bine apreciate de congresiști... Posibilitatea de a forma în scurt timp un comitet român de bărbați învâțați, cunoscuți prin cultura lor superioară și anunul memoriilor ce prepară pentru congresul nostru, sunt cel mai sigur indiciu nu numai de sentimentele de *cordială frăție care leagă*

poporul român de cel italian, dar' și de progresul acelei culturi, al căreia promotrice ardentă este de câțiva ani și *Liga culturală română* în toate țărilor unde limba română e vorbită. Va fi bună ocaziune ca congresul dela Roma ca să reveleze Europei culte gradul eminent de cultură la care a ajuns *la nostra cara sorella Latina*».

Macedonenii.

Astăzi putem invoca un nou martor pentru încrederea, ce noi avem în numărul și importanța Românilor macedonenii.

Martorul acesta este pașa *von der Goltz*, care a trăit 12 ani în Turcia, având misiunea să organizeze armata turcească și de prezent ocupă un loc foarte important în armata germană.

Goltz a ținut la 7 Decemvrie o conferință în societatea geografică din München și a vorbit despre Tesalia-nordică și Epir în anul 1894, pe când el a inspectat granița turco-greacă cu scop de a prepara măsurile și planurile de apărare ale acestei granițe.

Goltz *evaluează numărul Românilor din Macedonia la 500—600.000, el îi socotește așadar îndoite mai mulți, decât îi socotea Weigand*.

«Cuțovlahii» sunt, după Goltz, un popor paacific, inteligent și nu sunt atât de nemulțumiți, și precum s'a zis despre ei adese-ori; ei doresc o situație mai liberă, care să corăspundă inteligenței lor reale și gândirii lor progresiste, ear' pentru independența lor religioasă pretind un Metropolit român; ei au un liceu, au școli populare bune și biblioteci; cei bogăți sprijinesc interesele culturale; mulți dintre acestia au trăit în Atena la studii ori în străinătate.

Aceasta este caracteristica, pe care Goltz a făcut-o despre Români macedonenii și pe care revista *Beilage zur Allgemeinen Zeitung* o publică în numărul seu dela 28 Decemvrie 1898.

Goltz este inspector al fortificațiilor și corpului de pionieri în Berlin. La Berlin — putem deci zice — Macedonenii au un nou prieten, care-i apreciază bine.

„Anu-Nou fericit!“

— În loc de felicitări. —

Pentru «Casa națională».

	Transport	cor bani.
52. Dr. Liviu de Leményi, asesor consist., Sibiu		2.—
53. Dr. Nicolau Comșa, medic, Seliște		2.—
54. Dr. Demetriu Ciuta, avocat, Bistrița		10.—
55. Dionisie Login, cand. de avocat, Bistrița		6.—
56. Nicolae Racoța, medic cerc., Șeica-mare		4.—
57. Nicolau Mihailă, Vinerea		2.—
58. August A. Nicoară, Deva		2.—
	Suma	254.60

FOIȚA „TRIBUNEI“.

O viziune la curtea rusească

de
Paul Fuchs.

(Urmare și fine).

La strigătul contelui, pururea treazul Ismailoff veni la ușă și o deschise. El se părea mirat că îl vede pe contele așa iritat, și îl întrebă:

— Ce porunciți, Excelență?

— Voesc se știu, unde e împărăteasa?

— Ea doarme aici, în chilia aceasta.

— Atunci anunță-mă ei, — zise contele, care încă tot mai credea, că îl înșeală. — Am să raportez Maiestății Sale ceva de tot important, — adăuse el, cercând să-și stăpânească iritația pe cât numai putea.

Ismailoff se întoarse liniștit — spre cea mai mare mirare a contelui — și închise earăși ușa, zicând:

— La moment voi aduce poruncile Maiestății Sale!

Peste câteva minute stătu împărăteasa în toaletă de noapte, înaintea lui.

— E bine, — întrebă împărăteasa uitându-se mirată la conte, — dar' ce este? Tu pari ca-și-când ai fi văzut vre-o fan-

toamă! Ce voești dela mine? Ai primit vești dela armată, sau frațele meu Frideric, se roagă de mine pentru pace?

Contele Șuwaloff clătina din cap, și cu glas încurcat raportă ceea-ce tocmai văzuse.

— Asta-i vre-o năzdrăvănie, vre-o comedie, în care probabil că scumpa mea nepoată Caterina, joacă o rolă principală! — Vino! mă voi convinge în persoană, — strigă împărăteasa; — dar' o companie a regimentului care-i astăzi de pază la castel, să ocupe toate intrările palatului de iarnă, ca nime să nu scape, de ori-și-ce rang înalt ar fi.

Intr'aceea li-se asociă și principele Rasumoffski, căruia încă îi ajunse în urechi minunata istorie despre aparițiunea unei bilocatoare a împărătesei, și astfel se duse convoiul, înaintea și îndărătul căruia mergeau câte douăsprezece grenadieri, prin întunecosul coridor, până la ușa sălii tronului; căpitanului porței sau castelanului, la care se aflau în păstrare cheile dela toate odăile palatului, asemenea i-se ordonă să aducă cheia dela sala tronului.

Deodată eși earăși prin gaura cheiei dela ușă, acea strălucitoare rază de lumină, trecând prin coridor.

Castelanul deschise. Sala tronului era strălucit luminată, însă nime nu se afla într'însa, afară de împărăteasa cea ca o fantomă, care ședea pe tron. Ea era îmbrăcată în catifea și ermelin, vestmintele îi străluciau de diamante și pe-

tri scumpe, și pe cap purta coroana împărătească cea în chip bogat împodobită cu diamante.

Elisabeta se oprî un moment în loc, și se uită fîntă la bilocatora ei, dar' și aceasta se scobori de pe tron și se apropiă de împărăteasa.

A fost un spectacol fioros, a vedea stând față în față pe cele două figuri, cari așa asemănau una alteia.

Atunci împărăteasa porunci grenadirilor, cari într'acestea își umpluseră puștile, să țină asupra bilocatoarei sale. Aceasta se execută la moment.

— Foc! — porunci împărăteasa.

Douăsprezece pușcături răsunară, douăsprezece gloanțe găuriră părții pompoasei săli.

În clipa aceasta bătu figura cea de nălucă în mâni și dispărî, și în același timp se stînsură toate luminile, ca și atînce pe vergeaua magică.

— Aduceți o lumină! — strigă Elisabeta.

Îndată aduseră lumină, toate unghiurile fură cercetate cu deamăruntul, toate ușile examinate, însă ușile erau bine închise, și nicăiri nu s'a aflat ceva suspect. Nici una din pazele așezate pe la toate eșirile castelului, nu a văzut pe nimeni intrând sau eșind.

Peste o săptămână se afla Elisabeta în Țarskoje-Selo, un castel de plăcere, aproape de St.-Petersburg; aici în capela castelului, unde tocmai asculta s. liturgie simți nădușeală, eși afară și când nu se întoarse timp mai înde-

lungat, cei din suita ei începură a se neliniști; ai mers ca să caute pe împărăteasa și o aflară pe iarbă verde, cuprinsă de un atac epileptic, din care nu-și mai veni în fire; în curând muri.

Întemplarea din sala tronului nu-i o poveste, de oare-ce ea se află descrisă pe larg în cărțile furierilor, un fel de ziar, în care furierii de curte, ce erau în serviciu, notau tot ce se întempla în timpul cât erau de pază. Aparițiunea de fapt s'a întemplat, și că ea a grăbit și moartea superstițioasei și neculte împărătese e mai mult decât probabil; chiar așa probabil este și aceea, că întregă comedia năzăririi de fantome s'a înscenat cu știrea unor personaje înalte. După toate semnele, toată năzărirea nu a fost alta decât o «fermecătoare» pe care ar executat-o ușor în zilele noastre ficcare dintre așa numiții profesori de magie, ai noștri.

Căci astăzi doară se vrăjesc pe scenă, cu ajutorul mai multor oglinzi isteț aplicate, nu numai una, ci mai multe persoane, în plină mișcare, ceea-ce probabil că și în secolul trecut a fost ușor de executat, de oare-ce erau pe atunci afară de Cagliostro, de conții St.-Germain și *tutti quanti* încă mulți șarlatani, cari tocmai așa de isteți știau să lucre, pe cum știu în zilele noastre Robert Haudin și alți excamatori de profesione.

Tradusă de

Enea.

Gândiri.

de

Lucian Bolcaș.

Acei, căror nu le ajung treburile lor, să știe că acțiunile publice se fac: unul pentru toți, și toți contra unuia, și să-și aducă aminte de ostracismul Grecilor.

Dar' acei, cari se știu prea slabi pentru de a nu se disgusta de această operă sinucigașă a vulgului profan pot să nici nu încerce acțiuni publice.

Cutare poate va fi cetit mult, ori e un om de salon. Dar' dreptul la epitetul cult îl are acela, care din lectură și din contactul cu oamenii a știut să-și însușească vederi clare, libere de prejudeții, și sentimente nobile.

Principiile sînt ca și hainele, oamenii le schimbă după modă, — zic unii, Eu adaug: Principiile sînt întru adevăr ca și hainele — unii nu știu decât să le mănjească.

Cine va recunoaște dreptul de existență al unui stat, ce să teme de covingerea cetățenilor sei?

Cronica zilei.

Sibiu, 16 Ianuarie n.

Petrecerea sodalilor nostri, ce a avut loc Sămbătă seara în sala cea mare dela »Gesellschaftshaus«, a reușit foarte bine în toată privința. Producțiunea deasemenea. Lume multă, veselă; colorit național românesc. »Inteligentii« din Sibiu pușini, ca și altădată. Cu atât mai mare interesul industriștilor. Din Seliște o frumoasă deputație. Mai mulți frunțași au trimis ajutoare, între ei și noul Metropolit Mețianu. S'au numărat peste 600 persoane, cari au participat. Măne raport detaliat.

»Foia Poporului« a intrat în anul al VII-lea al existenței sale. Ieri a apărut nr. 1 din acest an, care pe lângă cuprinsul bogat politic, literar, economic și informativ, cuprinde și partea nouă, școlastică, sub titlul: »Școala română«.

Această parte este, am pute zice, o nouă toată școlastică, în cuprinsul Foii Poporului. Scopul ei se spune în articolul introductiv, în care arătând lipsa de a sprigini școlaele, se zic următoarele:

Decamdată declarăm, pentru a preveni ori-ce bănuială, că facem această înnoire în »Foia Poporului« cu cel mai bun și mai curat gând de a servi cauzei comune a culturii neamului. Nu voim să stricăm, ci să edificăm; nu să desbinăm, ci să împreunăm.

Să intrăm în harnică muncă din ogorul culturii populului sub stindardul comun al luminării proprii spre luminarea populului — asta o dorim!

»Școala Română« nu vrea să înlocuiască ori să prevină vre-un organ pedagogic, ci să spriginească pe toți cei ce vor lucra înspre binele dascălului român.

»Școala Română« tinde a deștepta în marile corp al învățămîntului nostru spiritul de solidaritate și entuziasm pentru cariera nobilă, dar și spinoasă, de învățător al populului.

»Școala Română« dorește să lumineze poporul asupra importanței ce o are școala și asupra dorințelor sale față de ea; ea dorește să lege strîns pe luminătorii chemați ai populului, dascălii români și de soarta țeranului român, pentru care muncă și »Foia Poporului«.

Alianța firească și frumoasă dintre dascălul populului și »Foia Poporului«: eată pe scurt programul și scopul nostru.

Rugăm pe toți cei ce ne înțeleg, să ne spriginească și — cu Dumnezeu înainte!

Cuprinsul ei e variat și interesant. Eată unii din articoli: Epistole către un învățător tânăr, de Ioan Pop Roteganul. Adunări învățătorești. Escrieri de premii. Învățătorii ca scriitori (Aluș, Cătănă, Dariu, Dogar, Georgescu, Moldovan Iosif, Negruț-Ungureanu, Pop Roteganul, Simu Romul, Vancu, Velceanu). Părerii asupra »Școlaei Române«. Revașul școlaei: știri școlastice, concurse la posturi învățătorești, casuri de moarte etc.

Credem că Foia Poporului, îmbogățită cu »Școala Română« va face un serviciu și mai bun națiunii și în special școlaele și învățătorilor nostri. De aceea o recomandăm tuturor frunțașilor, profesorilor, învățătorilor etc. din casa cărora n'ar trebui să lipsească această foie, cea mai bogată, mai folositoare și totodată cea mai ieftină, căci abonamentul de 2 fl. anual este un bagatel.

Atragem asupra ei atențiunea inteligentei noastre și o rugăm să o recomande și răspândească.

Hymen. Dl Dr. Ioan Ghetie de Mireșul-mare și d-soara V. Livia Telescu, fidanțați.

Dela academia maghiară de știință. Gazetele din capitala țerei publică ordinea de zi, a ședinței, pe care o ține azi, secția matematică a academiei maghiare de știință. Conform programului, va vorbi: noul membru ordinar Steindl Imre, membrul corespondent Lafenauer Károly și membrul ordinar Schuller Alajos. Cum vedeți, toți trei sînt Maghiari neași. Bravo ție academie — maghiară!

Din volnicie gendarmilor. Ni-se scrie din jurul Albei-Iulie, că în comuna Teina gendarmii au arestat pe un anume George Feneșeriu, bănuț că ar fi comis furt de oi, și trei zile l-au purtat prin păduri, după-ce apoi l-au adus legat la Alba-Iulia. Ajuns la marginea orașului, bietul om s'a aruncat în lacul dintre oraș și M-Partoș, și s'a înecat. Cadavrul mortului a fost scos din apă, și s'a făcut autopsia, apoi a fost înmormântat, fără-ca tribunalul să fie fost avisat din partea poliției despre penabila afacere. Dacă e așa, chestia e foarte gravă; fiindcă e întrebare, că oare omul, legat fiind, putut-a să sară singur în lac, peste brațele podului pe care se afla? Prin urmare, o anchetare din partea tribunalei să impune, chiar și acum.

Altă volnicie. Proprietarului din Berghin, Adolf Ionas, i-a pierit din casă o sumă de 230—240 fl. S'au rechemat imediat cinci gendarmi, cari au arestat doi Români bănuți a fi comis furtul. Opt zile au stat ținuți oamenii închiși în Berghin, fără a se face arătare tribunalei despre aceasta, ear' după opt zile unul a fost pus în libertate, celalalt trimis cu excoartă la Alba-Iulia și predat judelei de instrucție. Guvernul maghiar poate fi mândru de faptele gendarmerei sale.

Primar în Medgidia. Cetim în gazetele din România, că dl I. N. Roman, actual ajutor de judecător în Medgidia (Dobrugea), va fi numit primar al acestui oraș. Dl Roman e bine cunoscut și publicului nostru, care cu noi împreună îi va striga un sincer: și la mai mare!

Hoți în biserică. Din Bistrița ni-se scrie, că niște făcători de rele au intrat în noaptea Anului-Nou în biserică gr-cat de acolo, spărgînd ușa cu s-ucea, și au furat lada bisericeii, în care se aflau treizeci de fl. bani și mai multe documente. Lada s'a găsit spartă, în o grădina din apropierea bisericeii; banii lipsiau din ea, ear' documentele erau lăsate în pace. Poliția urmărește făptuitorii, dar' până acum fără succes.

Consulul Bals. Primim tristă știre, că Alexandru C. Bals, consulul României la Budapesta, a răposat Vineri în Budapesta, în etate de 37 de ani, după lungi suferințe.

Nou deputat »român«. În cercul electoral al Bocșei-române, devenit vacant prin moartea fostului deputat Szögyényi László, partidul liberal din comitatul Caraș-Severin, a candidat de deputat pe actualul protonotar al comitatului Dr. Pachomie Avramescu, care zilele trecute și-a ținut vorbirea-program în Bocșa și a fost proclamat de candidatul și din partea »liberilor« și liberalilor alegători. Alegerea se va face la 24 Ianuarie n. Se înmulțesc Goldșii și Belegii în parlamentul maghiar.

Concurs. Este a se ocupa postul de preot în parohia de clasa III. Brebul, protopresbiteratul Caransebeș.

A se ocupa postul de capelan pe lângă preotul Ilie Luchiciu din parohia de clasa II. Retșor, protopresbiteratul Vîrșet. Terminul 30 zile. Emolumentele: 30 jug. din sesiunea parohială și din toate celelalte venituri jumătate. A se adresa adm. protop. Mihaiu Juica în Srediaștea-mică (posta Nagy-Szredistye).

Șef de poliție achitat. Când cu turburările dela Oradea-mare, întemplate cu ani mai înainte, Români de acolo au atribuit poliției locale întreaga vină pentru demonstrațiile întemplate și în consecință au cerut cercetare în contra căpitanului de poliție Rimler, pe motivul, că deși acesta a fost avisat și cercetat, n'a luat măsurile necesare ca să se impedeze sălbăticiile deslănțuite cu atăta furie asupra Românilor. După ani de zile, vine comisia disciplinară a orașului Oradea-mare și constată abia acum, că dispozițiile luate atunci din partea șefului de poliție au fost ireproșabile (fiscos lucru, căci dispozițiile erau doară acelea, ca să se dărime toate casele, cu biserici cu tot, și să se spargă toate capetele — Românilor), prin urmare îl achită de pedeapsă și de urmărire. Sentința aceasta a fost citită în ultima ședință a consiliului comunal din Oradea-mare, și faptul, că Români n'au apelat-o, a fost luat »cu plăcere la cunoștință«, ca un act de »toleranță« din partea Românilor.

Foarte bine. Tocmai acă residă condamnarea șefului de poliție. Dacă apelau Români, rezultatul era aceeași sentință de achitare, ca a comisiei disciplinare. Prin recunoșterea, că Români au comis act de »toleranță« neapăndu-o, civii din Oradea-mare, botoză și nebotoză, condamnă însă singuri, nu numai pe șeful de poliție Rimler, ci și pe domni din comisia disciplinară, cari l-au achitat, și astfel dau, fără voce, satisfacție Românilor.

Cumpărare de insule. Din Washington se depeșează, că oficiul de externe al Uniunii are informații pozitive, că imediat după proclamarea p-acei grupa insulelor Caroline va trece în posesia Germaniei, prin cumpărare. Germania a cumpărat insulele dela Spania cu câteva milioane de marce.

Nu le trebuie bani dela stat! Din Tîrgul-Murșului se scrie, că vicespanul comitatului Murș-Turda, Deșy Zoltán, a refuzat să primească plățile funcționarilor din comitatul seu, aviseate a se plăti pentru luna Ianuarie 1899 din cassa statului. Vicespanul a declarat, că dela un guvern, care guvernează fără buget votat, nu primește plățile funcționarilor din comitatul seu.

Mai nou.

Bánffy la Împăratul.

Ieri a fost primit Bánffy în audiență, antăiu singur, apoi împreună cu Lukács, Fejérváry și Széchenyi. Ministrul au așternut condițiunile de împăcare ale opoziției și ale guvernului, apoi opiniile lui Széll, Tisza, Falk și Hegedus.

Ministrii au fost îndrumați să facă noue propuneri. Azi urma să fie primiți de nou în audiență.

Dela Oradea-mare.

Barbara sentență a ministrului Wlassics — contra tinereții Bolcaș — a produs mare bucurie în Israilul din Grosswardein. Tinerii maghiari pregătesc ovațiuni și conduct de

torțe rectorului și profesorilor. Tinerii români sînt în ferii pe acasă. Cei pușini, cari se află în Orade, sînt consternați. Sentința s'a publicat lui Bolcaș cu observarea, că e inapelabilă.

Tribuna Literară

INFORMAȚIUNI.

Nove compoziții de Șorban. Trebuie să înregistrăm ca semn îmbucurător faptul, că de un timp apar rînd pe rînd noue publicațiuni musicale românești, compoziții proprii și originale ale oamenilor nostri, mai ales ale unor tineri de bună speranță.

De astădată dl Guilelm Șorban, elev al conservatorului din Viena a tipărit unele noue compoziții ale sale. Nu acestea sînt primele compozițiuni ale dlui Șorban, dar' de când a publicat cele »zece cîntări populare românești«, dedicate doamnei Viorica Mihali, ni-se pare că n'a mai dat nimic la lumină. Acum primim deodată două fascicule, cari conțin mai multe compoziții.

I. Conține: Proșii, polca franțuzească, și »Sărba Chizenilor«, compuse pentru pian. Mai ales a doua e foarte reușită, pătunsă de un spirit adevărat românesc.

Prețul acestei fascicule de 6 pagini e 1 fl.

II. Conține trei compozițiuni: Mai am un singur dor (text de Eminescu), aranjată pentru voce și pian; »Peste vîrfuri trece luna«, tot de Eminescu, cor bărbătesc.

De-aș avea, (poesie Eminescu), cor bărbătesc. Prețul fasciculei de 6 pag. e 1 fl. Se pot procura dela autor.

Foia pedagogică. Apare în Sibiu la 1 și 15 a fiecărei luni. Abonamentul: 1 an 3 fl., o jumătate de an 1 fl. 50 cr. Pentru România 10 lei. Anul III., nr. 1 din 1 Ianuarie 1899 are următorul cuprins: Invitare de abonament. — P. S. S. dl Ioan Mețianu, episcop al Aradului, ales arhiepiscop și metropolit. — Examenale școlare, de Dr. I. Stroia. — Modele de lecțiuni: Pătania unui copil lenes, lecție din cetit, de Dr. I. Stroia. — Din literatura școlară. — Informațiuni: Adunarea generală a »Reuniunii învățătorilor din districtul Sibiului«. — Felurini. — Corespondență.

Bibliografie.

„Călimdarul Poporului“

— Voce de presă. —

— FLOARE-ALBASTRĂ.

E anotimpul călimdarelor.

În românește până acum n'a apărut decît acesta, și probabil că el va fi până la sfîrșit cel mai potrivit scopului pe care și-l-a propus, dintre toate călimdarele cari vor apăre de acum înainte în țeară.

Această specialitate de publicistică a ajuns în vremea din urmă un fel de mijloc de speulă. Se pune materia călimdaristică, vre-o câteva anecdote, câteva nuvele și poezii ca vai de lume, și eată călimdarul gata.

Publicația »Tipografiei« din Sibiu face o fericită excepție și merită să o relevăm. »Călimdarul Poporului« e, cu adevărat, scris pentru poporul român, e o mică cronică a evenimentelor petrecute în țările locuite de Români, un modest dar' puternic îmbold de îmbărbătare la luptă, de înflăcărare a sentimentului patriotic.

Din cuprinsul literar remarcăm, »Revașul nostru«, cronică miscărei naționale de peste munți, dela Septembrie 1897 până la Septembrie 1898.

Voiesile, anecdotele, nuvelele, tot ce formează cuprinsul literar al călimdarului, sînt scrise într-o limbă frumoasă, simplă, curgătoare, așa cum vorbește țeranul român. Redactorii »Tribunei«, cari au redițat compunerea acestui călimdar, pot să fie mândri de modesta lor lucrare. În tenul labor.

Așa modest cum este, »Călimdarul Poporului« va fi încă unul din puternicele mijloace de educație națională, și ca Români trebuie să încurajăm tot ce se produce în direcția aceasta.

LIGA ROMÂNĂ.

»E un călimdar drăguț, interesant și instructiv, care n'ar trebui să lipsească din casa nici unui Român doritor de a fi în curentul afacerilor românești de peste munți.

El conține o parte călimdaristică și tarifară, obicinuită în călimdar, apoi urmează o serie de articole, cum sînt cele următoare: Dela 1848, Andreiu Murășanu (poetul anului 1848), Eu mi-s, esc și sînt Român, de I. Dariu, Țeară fără bătrâni, de dl V. A. Urechiăto.

Sub titlul »Revașul nostru«, călimdarul publică cronică întreagă a cauzei naționale. O serie de bine reușite ilustrațiuni dau publicațiunei un aspect eăt se poate simpatice.

La »Tipografia«, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vînzare următoarele noutăți musicale:

- Mathilde Mironescu . . . fl. 1.—
- Țărănuța. Cîntec popular pentru voce și piano de Costache Molnaru . . . —50
- Hora înfrățirii pentru piano de P. G. Nițescu . . . —75
- La tine copilăi dragă. Romanță de Dorianu . . . —50
- Toujours avêc argent. Polca franțeză pentru piano de Sig. Paulmann . . . —50
- La blondine. Polca mazuza pentru piano de Sigismund Paulmann . . . —50
- Turda. Marș patriotic de Paulmann . . . —50
- Hora reginei. De Sig. Paulmann . . . —25
- Sărba păpușelor. De Sig. Paulmann . . . —25
- Marș turcesc. De Sig. Paulmann . . . —25
- Intermezzo pentru piano de M. Capșa Les fleurs de Mai. Valse de Ant. Cirillo . . . —50
- Sărba ofițerilor. De C. Dimitrescu . . . —1.50
- La fille du Marin Vals de Ivanovici Daisy Bell. Valse (All Right) de C. Kaps Liniste. Vals pentru piano de Dimitrie St. Cristide . . . 1.—
- Am plâns. Romanță pentru voce și piano de Alphonse Chirillo . . . —75
- Siagurătatea. Romanță pentru voce și piano de Alphonse Chirillo . . . —75
- Claire. Polca pentru piano de Alph. N. Ochialbi . . . —25
- Institutele-Unité. Vals pentru piano de Carol Decker . . . 1.—
- Sărba Bucureștilor, pentru piano de Const. Dimitrescu . . . 50.—
- Sărba mirilor. De Const. Dimitrescu . . . 50.—
- Iubileu. Marș de Gh. Fontino . . . 75.—
- Surorile. Hora de Gh. Fontino . . . 50.—
- Elisa. Polca franțeză de G. Ionescu . . . 50.—
- Zéphir. Polca mazuza de G. Ionescu . . . 75.—
- Souvenir de Zürich. Polca mazuza de Anton Kneisel . . . —50
- Pas de quarte original. De Mayer Lutz Gavotte de la Princesse »Marie« de Michel Margarithescu . . . —75

Ai plâns și tu v'odată? Romanță pentru voce și piano de Ernest I. Alexandrescu . . . —50

Nu înțeleg. De E. I. Alexandrescu . . . —50

Pictoriul De E. I. Alexandrescu . . . —50

Un fir electric. De E. I. Alexandrescu L'Affection. Polca franțeză pentru piano de C. D. Belortu . . . 40.—

De Brăila a G. D. Belortu pentru piano de C. D. Belortu . . . 50.—

Sărba Bucureștilor, pentru voce și piano Ioan D. Burlan . . . 50.—

Sărba Bucureștilor, pentru voce și piano de In D. Bulan . . . 50.—

I. Villacrose. De ce mi-ai zis odinioară, romanță . . . —75

Radu D. Rosetti. E vre-un loc uitat de oameni, reverie pentru voce și piano I. Paschill. L'Amitié, vals . . . 1.—

R. van Saanen, cuvinte de M. Eminescu Doina codrului . . . —75

Ioan D. Burlan. Amintiri din Breasta, sărba pentru piano . . . —50

I. Braunstein. Réve du Matlot, vals pentru piano . . . 1.—

G. Vasiliu. Freamătul Zăvoului, horă C. Felix. Cuvinte de I. Dorianu. Vals conjugal pentru voce și piano . . . —50

I. Paschill. Cuvinte de I. Dorianu. Așa mi-e scris, romanță pentru voce și piano . . . 50.—

F. Domeier. Soirées de Bucareșt, vals A. Cirillo, Emilie, polca mazuza pentru piano . . . —50

D. D. Voreas, Mignon, polca mazuza . . . —50

I. Dieker. Punct și virgulă, polcă pentru piano . . . —50

Polizo-Mișunești. Douce-Nuance, vals G. Ciurea. Ferdinand-Marș . . . —50

La comendele din afară se se adaugă pentru porto postal încă 5 cr., ear' pentru expedite recomandat 20 cr. v. a. Pentru siguranța expediției recomandăm modalitatea din urmă.

»Naționalitatea«. Societatea noastră »Tipografia« a scos într-o elegantă broșură interesantul studiu de Max Nordau despre »Naționalitate«. Valoarea acestui studiu este cunoscută cetitorilor nostri limbajul frumos în care »Rosmarin« al nostru a știut să-l îmbrace și gustat deja de cetitorii nostri, căci în »Tribuna« s'a publicat mai antăiu. Vorba era numai ca interesantele observațiuni originale ale genialului autor să nu rămână resfirate prin atăția numeri de ziar, ci să fie colectate într'un mănunchiu, mai accesibile la cetit și meditat. Aceasta a împlinit-o »Tipografia« când a rețipărit articoli din »Tribuna« în broșura de față. În estensiune de 40 pagini, tipărite frumos pe hârtie fină, această prețioasă broșură se trimite francat pentru 25 cr. A se adresa la librăria »Tipografia« societate pe acțiuni în Sibiu.

Teatru orașenesc în Sibiu.

Marți, 17 Ianuarie n.
Comtesse Guckerl.
Comedie în 3 acte de Schönthan și Kopel-Elfeld.
Începutul la 7 ore seara.

Sositi în Sibiu.

În 16 Ianuarie n. 1899

- Hotel »Impăratul Romanilor«: Nanai din Viena, Guttmann, Steiner, Schönak, Molnar, Szabó, Löwenheim, Nachmann, din Budapesta, comercianți
- Hotel »Neuhirer«: Krist, locotenent din Sereievo; Lehner din Viena, Bettelheim din Budapesta, comercianți.
- Hotel »Meltzer«: Necșea, șef de gară din Riu-Vadului; Gross, Wrecznisky, din Viena, vajajori; Schmidt din Călimănești, Kratočil din Grobești, antreprenori; Friderica Abraham din Șercaia.

Bursa de mărinri din Budapesta dela 14 Ian. n. 1899

Sămînțe	Calitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.	
		dela	până
Grâu			
Bănănesc nou	75	9.85	9.95
Grâu de Tisa	75	10.05	10.15
Grâu de Pesta	75	10.10	10.20
Grâu de Alba-Reg.	75	10.05	10.15
» » Bacica	75	10.15	10.25
Grâu ung de Nord	75	10.20	10.30
Sămînțe vechi ori noue			
Sécără			
Orz			
» »			
Ovăș			
C. ca. uz (porumb)	bănat, de alt soi		
Moiș			
Hrișcă			
Grâu	Mart-Apr. Sept.-Oct.	9.49	9.49
Cucuruz	Mai-Iun. Iulie-Aug.	4.85	4.85
Ovăș	Mart-Apr. Oct.	6.75	6.75
rodute diverse	Soiu		
Săm. de trif.	Lucernă ungurească roșie		
Olen de rap.	rafinat		
Uns. de porc	dela Pesta dela țeară sventată	5.50	5.60
» »	afumată	5.80	5.90
Său			
Prune			
Lăctar	blăvon, nou bălătonesc		
Miere	brută		
Ceară	galbînă străcurată de Rosenau		

Știri pietii din Sibiu.

Din 16 Ianuarie n. 1899.

	Comp.	9.48	vînd	9.52
Hârtie-monetă română				
Lăre turcești				
Imperial (15 R aur)		18.61		19.—
Ruble rusești 100 A		126.75		127.50
Galbeni		5.65		5.70
Napoleon-d'ori		9.51		9.56
100 Marce germane		58.67		59.—
Livre sterling		11.94		12.04

Bursa de Budapesta.

Din 14 Ian. n. 1899.

Renta de aur ung. 4%			
» » » 4 1/2%			
» » val. cor. 6%		100.25	
Imprestul căilor ferate ung.		121.50	
Amortizarea datoriilor căilor ferate de Ost ung. (II-a emisiune)		122.50	
Amortizarea datoriilor căilor ferate de Ost ung. (II-a emisiune)		102.—	
Bonuri rurale ung.		98.—	
» » croate-slavone		99.—	
Obligațiunile desp. regalilor		101.50	
Imprestul cu premiu ung.		156.—	
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin		140.—	
Renta de hârtie austriacă de argint austriacă		102.50	
» » de aur austriacă		102.25	
Losuri austriace din 1880		128.50	
Acțiunile băncii austro-ungare		955.—	
» » de credit ung.			
» » de credit aust.			
Scrisori fonciare ale institutului de credit și economii »Albina«		102.—	
Argintul		5.72	
Galbeni împărătești		5.68	
Napoleon-d'ori		9.54	
Mărci 100 imp. germane		58.90	
London 10 Livres sterlingi		120.45	

Bursa de Viena.

Unicum.	Cine procurează cu bani gata 10 exemplare din Căli darul portativ comp. de I. Baci, primește „Revista Ilustrată” de pe anul curent gratis.	Unicum.
Căli darul portativ se poate procura numai de la autorul Ioan Baci, precum în Sajó-Solymos, u. p. Nagy-Sajó		Căli darul portativ de I. Baci cu un cuprins bogat și foarte variat format potrivit în formă de notes — într-o foaie sau — legat în păză cu inscripțiuni și fiind auriu costă 1 d. 50 cr. plus 1 d. cr. portul postal — recomandat.
Unicum.	Cine procurează cu bani gata 6 exemplare din Căli darul portativ de I. Baci, primește „Revista Ilustrată” de pe anul trecut gratis. [13] 2-2	Unicum.

»Tipografia«, societate pe acțiuni în Sibiu.

După-ce ninge omul cu rînduială își cumpără cîlindar.

Ce fel de cîlindar? Binevoii a alege din cele-ce urmează:

1. „Căli darul Poporului” anul XIV., bogat ilustrat, popular, cu tendințe naționale. „Revașul nostru”, rubrică unică la cîlindarele românești, conținând cronica întâmplărilor de peste anul trecut. Toate foile l-au laudat.
20 cr.
(5 cr. porto postal).
2. Căli darul „Minervei” anul I. Primul și mândrul produs al noului institut de arte grafice „Minerva” (Filip, Morcian, A. C. Popovici și Tălășescu) în București, împodobit cu multe ilustrațiuni și tablouri colorate. Material bogat, instructiv și distractiv, cu tendințe naționale. Atât prin cuprins cât și prin formă e merit a deveni cîlindarul aristocrației intelectuale și a elitei române.
80 cr.
(10 cr. porto postal).
3. Căli darul revistei „Lumea ilustrată” anul VI. Căli darul cel mai bogat în ilustrațiuni actuale de interes românesc și de cele din lumea mare. Interesante ilustrațiuni din călătoria Regelui Carol la Petersburg. Portretele tuturor suveranilor, ale actualilor miniștri din România. Portretele tuturor senatorilor români, etc...
70 cr.
(10 cr. porto postal).

Comande se pot face la
„Tipografia”, societate pe acțiuni,
în Sibiu, strada Poplăcei nr. 15.

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință să cunoască legea numită veterinară. Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o explicare populară a legii amintite. În această explicare se vorbește pe larg despre pasapoarte, de târgurile de vite, de boalele lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiu a tradus această carte în limba română populară. Cartea se numește:

Învățătorul Munteanu
împărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe despre

LEGEA VETERINARĂ

și
BOALELE CONTAGIOASE
stând cu dinșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De
Tormay Béla.
(184 pag. mari.)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia”, societate pe acțiuni, Sibiu.

Sz. 2—899.

[22] 1—1

Arverési hirdetmény.

Alolirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi a topánfalvi kir. járásbíróóság 3008/1896. számú végzése folytán, a „Doina” hitelintézet részvénytársaság javára Balea Karolina és társai bisztrai lakók ellen 120 ft tőke, ennek 1898. évi december hó 17. napjától számítandó 8% kamatai és 3 ft 50 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 636 frta becsült ökrök, tehén, ló, butorok és egyéb ingóságok, nyilvános árverésen eladtnak. Ezen árverés Bisztra községében 1899. évi január hó 27-ik napján és pedig: Balea Karolina lakásán d. e. 8 órakor, Buz György lakásán d. e. 9 órakor, Katalina József lakásán d. e. 10 órakor és Dura Iuon lakásán d. e. 11 órakor fog megtartatni, és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107 §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladtni fognak. Az elővezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő

Kelt Topánfalván, 1899. évi január hó 3-án.

Molnár Sándor,
kir. bírósági végrehajtó.

6 szám 1899.

[23] 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a topánfalvi kir. járásbíróóság 1890 évi 490. kp. számú végzése következtében Dr. Chirtop Zosim ügyvéd által képviselt Kothisel Konstantin javára Korkes Iuon l. Gavril ellen 50 ft s jár. erejéig 1898. évi január hó 15-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le foglalt és 380 frta becsült következő ingóságok, u. m.: juhok; ló és szarvasmarhák nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a topánfalvi kir. járásbíróóság 1898. évi V. 607. számú végzése folytán 50 ft. tőkekövetelés, ennek 1899. évi november hó 17. napjától járó 8% kamatai, váltó díj és eddig összesen 18 ft. 59 krban bíróság már megállapított költségek erejéig Topánfalvan alperes lakásán leendő eszközölésére 1899. évi január hó 23. napjának délelőtti 9. órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzései hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elővezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Topánfalván, 1899. évi január hó 3. napján.

Molnár Sándor,
kir. bírósági végrehajtó.

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrei bar. de Șaguna

și
Alexandru Sterca Șaluțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hârtie fină de carton; sînt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 25 cr.

Librăria „Tipografiei”,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de vîlz, de lap-tăril etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

tafințarea și conducerea de astfel de însoțiri de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare n. „Transilvania”

EDITURA

Reședinții rom. de agricultură din comitatul Sibiuului
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr. recomandat 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia”,
soc. pe acțiuni în Sibiu.

„Foaia Poporului”,
este cea mai bună și mai ieftină gazetă populară.

„Foaia Poporului”

ese în fiecare Duminică, în format cuart mare, cu cuprins bogat politic-național, economic, literar, informativ etc. și cu ilustrațiuni.

Pentru-ca fiecare știutor de carte să poată abona această foaie

„Foaia Poporului”

va costa numai 2 fl. pe anul întreg sau 1 fl. pe jumătate de an.

Abonamentele se fac de-adreptul sau prin mandate postale la

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Doriți se cettiți

un interesant

Roman?

„Castelul din Carpați”

— Roman din vieța poporului românesc din Ardeal. —

de
Jules Verne.

— Premiat de „Academia franceză”. —

Traducere, — unica autorizată de editorul proprietar francez — făcută de

Victor Onișor.

Acest volum apărut tocmai acum, are 255+XII. pagini, în octav mare, de o eleganță rară la cărțile românești, și este împodobit cu

26 ilustrațiuni

admirabile, executate după **olșeuri din Paris.**

Prețul:

Edițiunea populară: 30 cr. + 5 cr. porto postal.

Edițiunea de lux: 1 fl. 20 cr. + 10 cr. porto.

Edițiunea de lux compactat: 2 fl. + 10 cr. porto.

Cel mai potrivit cadou e un „Castel”.

A se adresa direct la

Librăria „Tipografiei”, soc. pe acțiuni,

Sibiu, strada Poplăcei nr. 15.

„Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu.

Novitate!

Cadou

ocasional!

LIMBA FLORILOR.

— De amor și amicitie. —

Simbolica naturală a celor mai favorite flori, compusă după explicările orientalilor de

Un amoresat.

Acest volum, în format drăgălaș (32°) imprimat pe hârtie velină, în două culori, negru și albastru, elegant compactat în lux, este

cadou potrivit

pentru tinerime, mai ales pentru fetețe.

În legătură de pînză colorată, tabla titlului imprimată cu aur.

Prețul unui exemplar 50 cr. = 1.50 lei.